

Газет 1930 жылдың 10 қазанынан шыға бастады

шешім қабылданатынын жеткізді. Атап айтқанда, салық саясаты мен салық әкімшілігі түбегейлі қайта қаралады.

– 2024 жылы жаңа Салық кодексі күшіне енеді. Оны әзірлеуге бизнес тікелей қатысады. Бұл–менің Үкіметке берген тапсырмам. 2024 жылдан «басынан бастап реттеу» жүйесі іске қосылады. Бұл бизнесті артық әкімшілік қысымнан босатады. Мемлекеттік сатып алу тәсілдері мен мемлекеттік-жекеменшік әріптестік моделі толығымен қайта қаралып, жер қойнау-

Мемлекет басшысы кәсіпкерлерді әлеуметтік жауапкершілікке шақырды

Президент «Ақорда» резиденциясында еліміздің бизнес-қоғамдастығы өкілдерімен кездесу өткізді, деп хабарлайды Egemen.kz.

Қасым-Жомарт Тоқаев мемлекетті одан әрі дамыту жолындағы отандық кәсіпкерліктің рөлін талқылау бүгінгі іс-шараның негізгі мақсаты екенін атап өтті.

– Қазақстан халқына Жолдауымызда экономикалық саясатымыздың негізгі мақсаты–бүкіл еліміздің әл-ауқатын сапалы және инклюзивті түрде жақсарту ісі өзгермейтінін ерекше атап өттім. Бұл мақсатқа еркін әрі тиімді нарықтық экономика құру арқылы ғана қол жеткізуге болады. Мемлекеттің экономикадағы жетекші рөлі, әсіресе мемлекеттің бизнес ісіне араласуы келмеске кетеді және солай болуға тиіс. Мемлекеттің міндеті–заңға бағынатын бизнеске ел ішінде де, халықаралық нарықта да қолдау көрсету, – деді Мемлекет басшысы.

Оның айтуынша, экономиканы монополиядан арылту және жаңа нарықтар ашу жұмыстары жалғасады.

–Бәсекелестік жағдайы теңестіріледі. Енді қандай да бір тұлғаға басымдықтар берілмейді. Үкіметтегі байланыстары мен оның тарапынан жасалатын қамқорлыққа қарамастан, Қазақстанда адал бизнеспен айналысу кез келген адамға тиімді және қауіпсіз болуға тиіс. Бұл – негізгі ұстаным. Біз шағын және орта бизнесті дамытамыз. Кәсіпкерлердің жаңа буынын өсіруге, жаңа идеялар мен ой-пікірлерді қолдауға баса мән береміз. Сонымен қатар мемлекет ірі, қалыптасқан бизнесті қолдаудан бас тартпайды. Бұл туралы жоғарыда айтып өттім. Керісінше, біз, ең алдымен, сіздерді Әділетті Қазақстан құруға белсене атсалысуға шақырамыз,–деді Мемлекет басшысы.

Қасым-Жомарт Тоқаев бизнес өкілдеріне осы мақсаттарға жету үшін бірқатар

ын пайдалану жөніндегі заңнама жетілдіріледі, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Президент ірі бизнес өкілдерін қоғамды толғандыратын әлеуметтік мәселелерді шешуде шет қалмауға шақырды.

– Адами капиталға, атап айтқанда, заманауи балабақшалар, жайлы мектептер, ауруханалар, іргелі университеттер салуға, туризмді дамытуға инвестиция құю да маңызды. Сіздер қайырымдылық істер жасауды жалғастыра беретіндеріңізге сенімдіміз. Қазір елімізде мектептердің, студенттер жатақханаларының, жастарға арналған спорт ғимараттарының тапшылығы сезіледі. Сіздердің көмектеріңіз ел үшін елеулі болар еді, – деді Президент.

Жиын соңында Мемлекет басшысы билік пен бизнес арасындағы конструктивті диалогты жалғастырудың маңызды екенін атап өтті.

ӨРТ СӨНДІРУШІЛЕРДІ МЕМЛЕКЕТТІК НАГРАДАМЕН МАРАПАТТАДЫ

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен награда туралы Жарлығы жарияланды, деп хабарлайды Egemen.kz. Ақорданың ресми сайтына сілтеме жасап.

«ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:

1. Қызметтік борышын атқару үстінде көрсеткен ерлігі мен жанқиярлығы үшін наградалсын:

Төтенше жағдайлар министрлігі бойынша III дәрежелі «Айбын» орденімен:

Тоғызбаев Айдос Ерұланұлы (марқұм) - Абай облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі № 14 өрт сөндіру бөлімінің жүргізушісі;

Тұрлыбеков Амангелді Айтмұхашұлы-Абай облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі № 14 өрт сөндіру бөлімінің бөлімше командирі;

«Ерлігі үшін» медалімен:

Нұрлан Сәлімжан - Абай облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі № 14 өрт сөндіру бөлімінің өрт сөндірушісі.

2. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ.Тоқаев Нұр-Сұлтан, Ақорда, 2022 жылғы 10 қыркүйек № 1003», делінген құжатта.

Бюджетке 45,1 млрд теңге өндірілді

Қытаймен кедендік шекарада тәртіп орнатуға қатысты Мемлекет басшысының тапсырмасын орында аясында жүргізілген тексерулер нәтижесінде бүгінгі таңда 10 уәкілетті экономикалық оператордан бюджетке 45,1 млрд теңге өндірілді. Бұл туралы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті хабарлады.

2022 жылдың ақпан-мамыр айларында мемлекеттік кірістер органдары 10 уәкілетті экономикалық операторға қатысты жоспардан тыс көшпелі кедендік тексерулер жүргізген болатын.

Кедендік тексеру нәтижелері бойынша 107,7 млрд теңге мөлшерінде кедендік төлемдер, салықтар мен өсімпұлдар қосымша есептелді. Уәкілетті экономикалық оператор тауарлардың кедендік құнын дұрыс төмендетіп көрсету арқылы кедендік

төлемдер мен салықтарды төлеуден жалтармақ болған.

Анықталған бұзушылық фактілері бойынша мемлекеттік кірістер органдары прокуратура және сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет органдарымен бірлесіп мемлекет бюджетіне 45,1 млрд теңге мөлшерінде кедендік төлемдер, салықтар мен өсімпұлдар сомасын өндіріп алды.

Қазіргі уақытта мемлекеттік кірістер органдары уәкілетті экономикалық операторларға және кедендік төлемдер мен салықтарды төлеу бойынша ортақ міндет атқаратын кеден өкілдеріне қатысты берешекті өндіріп алу шараларын қабылдау бойынша жұмысты жалғастыруда.

«Егемен Қазақстан» газетінен.

Еңбек шарттарын есепке алу

Аудан әкімдігінің кіші мәжіліс залында ҚР Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігі тарапынан еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне электрондық тіркеу бойынша жиын

өтті. Жиынға аудан әкімі Мұхит Тұрысбеков, Түркістан облысы бойынша Еңбек инспекциясы жөніндегі басқармасының жұмыспен қамту саласындағы бақылау бөлімі-

нің басшысы Мұрат Төлєндиев, ауыл, кент округ әкімдері мен бөлім басшылары қатысты.

Жиынды жүргізген аудан әкімі Мұхит Тұрысбеков, еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне электрондық тіркеу бойынша Шолаққорған, Жартытөбе ауыл округі әкімдерінің жұмысындағы кемшіліктерді жоюды тапсырды. Еңбек инспекциясы жөніндегі басқармасының жұмыспен қамту саласындағы бақылау бөлімінің басшысы Мұрат Төлєндиев, ҚР Еңбек кодексінің талабына сәйкес, жұмыс істейтін жұмыскерлерінің еңбек шарттарын жүйеге тіркеу қажеттігіне тоқталып, еңбек заңнамасының талабын сақтауға шақырды.

Мемлекет басшысының Жолдауын талқылады

Аудан әкімдігінде Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты кезекті Жолдауын талқылаған жиын өтті.

Жиынға аудан әкімі Мұхит Тұрысбеков, аудан прокурорының орынбасары, әділет кеңесшісі Алмас Жағыппаров, ауыл округ әкімдері мен бөлім басшылары қатысты.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев, «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты кезекті Жолдауын жариялап, реформалардың нақты 5 бағдарын айшықтап берді. Халықтың әл ауқатын көтеруге бағытталған Жолдауды басшылыққа алып, алдағы уақытта белсенді жұмыс жүргіземіз,- деген аудан басшысы биылғы Жолдауда кәсіпкерлерге 2,5 пайызбен несие беру, 18 жасқа дейінгі балаға ұлттық қордан инвестициялық табыс төлеу, әйелдердің зейнет жасын 61 жасқа дейін қалдыру, төменгі жалақыны 70 мың теңге деп белгілеу сынды бағыттары көптің көңілінен шыққанын атап өтті.

Ауыл кент округтері мен бөлімдерге Жолдаудағы тапсырмаларды орындау үшін жүйелі түрде жүктелген міндеттерді орындауды тапсырды.

Қоғамдық қабылдау өтті

«AMANAT» партиясы Созақ аудандық филиалының қоғамдық қабылдау бөлмесінде аудандық жұмыспен қамту орталығының директоры Елдос Орынбасарұлы мен аудандық мәслихат депутаты, «Жастар ресурстық орталығының» директоры Олжас Төлєпбергєнұлы аудан тұрғындарын қабылдады. Ұйымдастырылған қоғамдық қабылдауға келген тұрғындар жеке бастарына қатысты жұмыспен қамту, әлеуметтік көмек көрсету бойынша мәселелерін айтып бөлісті. Мәселенің мән-жайына құлақ түріп, көмек сұрай келген аудан тұрғындарына демеушілерді тарта отырып қажетті көмек көрсетілетінін айтылып, қосымша сұрақтар бойынша заңға сәйкес кеңестер берілді.

Ел есімін ұмытпайды

Аудан орталығы Шолаққорған ауылында көрнекті қаламгер, тарихшы-шежіреші, еңбек ардагері, Созақ ауданының құрметті азаматы Есіркеп Өмірбековтың есімі берілген көшеде мемориал ашылды. Төріскей елінің ардақты абызына арналған шараға аудан әкімі Мұхит Тұрысбеков қатысып, жылы лебізін білдірді.

- Саналы ғұмырын туған жердің тарихын түгелдеуге арнаған ардақты жанның өнегелі өмірі біздің жадымызда. Барша жиналғандарға алғыс айтып, игі іске ұйытқы болған ұрпақтарына шексіз ризашылығымды білдіремін, - деді аудан басшысы.

Сондай-ақ, аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы Қабылбек Еспенбетов, еңбек ардагері Өсербай Бөргазиев тағылымды естеліктерін жеткізді. Лента қиылып, мемориал салтанатты түрде ашылды. Абыздың рухына құран бағышталды.

Есіркеп Өмірбеков 1920 жылы Түркістан уезінің Сарыөзек болысына қарасты Қаратау ауылында дүниеге келген. 1939 жылы Шолаққорғандағы жетіжылдықты бітіріп, 1941 жылы Түркістандағы педучилищені, 1956 жылы Қазақстан Компартиясы Орталық Комитеті жанындағы партия мектебін, 1959 жылы жоғары партия мектебін тәмамдады.

Еңбек жолын қарапайым жұмысшыдан бастаған қаламгер 1942 жылы Созақ аудандық «Социалды шаруа» газетінің редакторы болды. Бар ғұмырын шығармашылыққа арнап, ұрпаққа өшпес құнды дүниелер қалдырды.

Бетті дайындаған: Нұрсұлтан ШЕРТАЕВ.

ҰЛТЫН ҰЛЫҚТАҒАН ҰЛЫ ТҰЛҒА

Аудандық «Жастар ресурстық орталығы» КММ-нің Созақ ауылдық округінің жастар ісі жөніндегі әдіскері Айдана Әбілдаеваның ұйымдастыруымен «Ұлтын ұлықтаған ұлы тұлға» атты Ахмет Байтұрсынұлының туылғанына 150 жыл толуына орай іс-шара өткізілді.

Іс-шараға Созақ №1 Колледжінің кітапханашысы Айтмырзақыз Тіллә және колледж студенттері қатысты.

Іс-шара барысында студенттер хлы ғалымның ғылыми еңбектері мен әдеби мұралары, сондай-ақ өмір жолы туралы сөз сойлеп, өлеңдерін оқыды. Ахмет Байтұрсынұлы туралы кеңірек әңгіме айтып, тың деректерімен бөліскен Созақ №1 Колледж кітапханашысы Айтмырзақыз Тіллә Алаш көсеміне арнап кітап көрмесін ұйымдастырып, балаларға таныстыру жұмысын жасады.

Бірлік бар жерде-тірлік бар

Аудандағы «Бақ-Нұры» іскер әйелдер қоғамдық бірлестігінің ұйымдастыруымен, бірлестіктің белсенді мүшесі Рабиға Отыншиеваның демеушілігімен үй шаруасындағы, жұмыссыз отырған алты әйел бірігіп өз кәсіптерін ашты. Яғни қолынан маринадталған банка жабу келетін әйел аналар. Бірлестіктің белсенді мүшесі Рабиға

кен шығындар есептеліп, әйелдер өздеріне еңбек ақы белгілейді. Бұл шағын тірлік, алайда алты әйел күнделікті табыс табады. Отбасына береке кіреді. Алдағы уақытта осы әйелдердің әр қайсысы жеке-жеке тамақ өнімдерінен цех ашуға, кәсіп ашуға ниетті.

Бірлестіктің басты мақсаты қолынан іс келетін қыз келіншектерге, әйелдерге өз

Отыншиева жеке иелігіндегі жайдан орын беріп, қазан ошақ, отын-су, ыдыстармен қамтып жұмыссыз отырған келіншектерге жұмыс көзін ашты. Айта кету керек санитариялық тазалық, заласыздандыру, өнімдердің сапасын қадағалайтын араларында маман да бар. Сонымен қыздарымыз бүгінгі таңға 1000-ға жуық түрлі банкларды жауып үлгерді. Тосаптар, түрлі салаттар, маринадталған қияр, помидор, қырыққабат сынды өнімдер. Бұл жабылған банклар сатылымға шығарылады. Айналымға кет-

ісін бастауға демеу беріп, ықпал жасау. Бірлестік бұдан бұрында бірнеше әйелдің өз кәсібін ашып кетулеріне көмек қолдарын берген. Бүгінде олар нан, тәтті өнімдер цехын, тігін цехтарын ашып өзгені еңбекпен қамтып отыр. Басты мәселе жоққа басты игізбей әрекет жасап, өз ісімен айналысып, өзгеге алақан жаймау.

Аналарымыздың алтын қолынан шыққан өнімдер көпшіліктің көңілінен шығары сөзсіз. Аналарға қолдау білдірейік. Еңбектері жансын.

Хабарландыру

Созақ аудандық қоғамдық кеңес мүшелеріне!

Аудандық қоғамдық кеңестің кезекті мәжілісі 2022 жылдың 14 қыркүйек күні сағат 10:00 де Созақ аудандық мәслихатының мәжіліс залында өтеді.

Қоғамдық кеңестің күн тәртібінде төмендегі мәселелер қаралады.

1. Созақ аудандық мәслихатының 2021 жылғы 22 желтоқсандағы №63 «2022-2024 жылдарға арналған аудандық бюджет туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы шешімінің жобасы.

2. Басқада мәселелер.

Қоғамдық кеңес мүшелерін тіркеу 14 қыркүйек күні сағат 9:00 де Созақ аудандық мәслихатының мәжіліс залында жүргізіледі.

Аудандық қоғамдық Кеңестің төрағасы: М.Сапаров.

Біз Қостанаймен біргеміз!

Қостанайда орын алған төтенше жағдай бүкіл елдің қабырғасын қайыстырып, жүректеріне әсер еткені сөзсіз. Тілсіз жау бейқам тіршілігін жасап отырған елді бір ақ сәтте келеңсіз жағдайға ұшыратты. Алай дүлей жел өрттің өршуіне өз үлесін қосқандай болды. Аллаға шүкір өрт сөндірілді. Дегенмен түгелдей жанып кеткен елдімекен, үйлер, шаруашылықтар үлкен қатер. Алда күңіренген күз,

қақарлы қыс тұр. Үйсіз, күйсіз, киім-кешексіз қалған ағайындарымызға елдігімізді білдіру мақсатында аудандағы «Бақ-Нұры» іскер әйелдер қоғамдық бірлестігінің белсенді мүшелері қаржылай жинап, азық-түлік, киім-кешек, басқа да тұрмыстық қажетті заттармен көмек қолдарын созды. Еліміз аман, жұртымыз тыныш болып, мұндай табиғи қауіп-қатерден сақтасын!

Семинар-тренинг өтті

11 қыркүйек – Отбасы күніне орай аудандық «Жастар ресурстық орталығы» КММ-нің психологы Ыдырысова Құралай Мұхтарқызының ұйымдастыруымен Асқар Сүлейменов атындағы жалпы орта мектебінде «Жанұя бақыты» атты семинар-тренинг өткізілді.

Семинарға аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасының орынбасары, аудандық әжелер алқасының төрайымы Маруа

Қайыржанова, аудандық полиция бөлімінің Әйелдерге қатысты зорлық-зомбылықтан қорғау тобының инспекторы, полиция майоры Манапова Айжан Қалмаханқызы және Асқар Сүлейменов атындағы жалпы орта мектебінің оқушылары қатысты.

Тренингтің мақсаты ата-ананың бала тәрбиесіндегі қарым-қатынасы туралы оқушыларға отбасының маңыздылығы туралы түсініктер беру және отбасы туралы қндылықтарды жетік меңгертуге үлес қосу.

Тренингке барлық қатысушылар белсене қатысып, оқушылар отбасы жайында өз ойларын толық жеткізе алды.

Шара барысында түрлі сұрақтар қойылып, қызықты психологиялық тренингтер мен отбасы жағдайындағы зорлық-зомбылыққа байланысты бейнеролик көрсетілді.

«Созақ үні»-ақпарат.

«Мектепке жол» акциясы

ұжымы «Мектепке жол – шексіз жақсылық» ұранымен өткізіліп жатқан акцияға қатысты.

Аталмыш акция аясында Құмкент ауылдық округіндегі Қ.Сәтбаев және М.Әуезов атындағы жалпы орта мектептеріндегі аз қамтылған, көп балалы отбасылар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған жалпы саны 55 балаға арнайы мектепке арналған сөмкелер мен мектеп құрал-жабдықтарын табыстады.

«АППАК» ЖШС қызметкерлері және Құмкент ауылдық округінің әкімі Фани

Бар мейірім - балаларға

Әлеуметтік жағынан қорғалмаған отбасы балаларына қолдау көрсету мақсатында дәстүрге айналған «Мектепке жол» республикалық акциясы биылғы жылы да жалғасын тауып, еліміздің барлық өңірлерінде өткізіліп жатқаны белгілі.

Акцияның мақсаты: жаңа оқу жылына дайындық уақытында аз қамтамасыз етілген және көпбалалы отбасылардан шыққан оқушы-

ларға қолдау көрсету; баланың әлеуметтік себептермен мектепке келмей қалуының алдын алу; жетім балаларға, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға, көп балалы, тұрмыс жағдайы төмен отбасыларына нақты көмек көрсету болып табылады.

Осы орайда өткен аптада ауданымызда орналасқан уран өндіруші компаниялардың бірі «АППАК» ЖШС

Пардабекұлы аталған білім ордаларына барып, оқушылармен кездесіп, сөмкелер мен оқу құрал-жабдықтарын табыстап, алдағы оқу жылына сәттілік тіледі.

Ал, оқушылардың ата-аналары демеушілік жасап, қолдау көрсетіп отырған «АППАК» ЖШС ұжымына, басшыларына үлкен алғыстарын айтты.

Нұрсұлтан ҚАНАТҰЛЫ.

Тарихи-танымдық апталық

10 қыркүйек - С.Қожановтың туған күні. Осыған орай С.Қожанов атындағы аудандық тарихи-өлкетану музейінде "Ғұмыр-ғибрат" атты тарихи-танымдық апталық өтті.

Сұлтанбек Қожанов – ХХ ғасырдағы Қазақстан мен Орталық Азияның көрнекті қоғам қайраткері. Ұстаз, ғалым, публицист қай салада болса да, бірінші кезекте ойлағаны ұлттық мүдде еді. Ол үшін ымырасыз күресті. Еңбекшіл халқымен жақсы байланыс ұстап, экономика-

лық, әлеуметтік, мәдениет мәселелерін шешуге тырысқан.

Замандасы Н.Оңдасынов: «Халық жауы» болған жоқ, қайта өз халқының жарқын болашағы үшін күресті, сол үшін жазықты болды, сол үшін шыбын жанын құрбандыққа қиды. Қазақ елінің тұтастығы, тәуелсіздігі жолында тер төккен тұлға еді. Қазақ халқы атынан сөйлеген, жұрттың жоғын жоқтаған арлы да алғыр азамат болатын», - дейді.

Ал Б.Қойшыбаев: «Қожа-

нов ақиқат алдында ардақталуға әбден лайық тұлға. Оның өмір жолы, көзқарасы, ұстанымы бүгінгі таңда да ескірген жоқ, ол қазір де сан мың өскелең ұрпақ үшін – Тәуелсіздік мұратына қызмет етудің тамаша да көрнекті үлгісі бола алады. Рухы күшті, биік азамат. Оны тарих тұғырына көтеріп, мақтаншы ету – Тәуелсіздік күрескерлерінің қазіргі буыны үшін қарыз да, парыз да», - деп жазады.

Апталық аясында музейде «Ақсұмбегі Ақсұнқары» атты тарих сағаты, «Мен дағы өлең жазсам ұнамай ма...» атты қайраткердің әдеби мұрасын оқытуға арналған әдеби сағат ұйымдастырылды. Аудан орталығындағы білім ордаларынан оқушылар келіп, танымдық сағатқа белсене қатысты.

Сұлтанбек Қожанұлы Қожанов Оңтүстік Қазақстан облысы Созақ ауданы Ақсұмбегі ауылында дүниеге келген. Мемлекет және қоғам қайраткері, ұстаз, ғалым, публицист.

Акбар Елубайұлы джиу-джитсудың екі түрінен Азия чемпионы атанды

Өзбекстан мемлекетінің Бұқара қаласында 8-11 қыркүйек аралығында джиу-джитсудан Азия чемпионаты өтті. Айтулы додаға қатысқан Акбар Елубайұлы қарсыластарынан басым түсіп, тұғыр биігінен көрінді.

Айта кетуіміз керек Акбар Елубайұлы қазан айында "Naiza" fighting championship кәсіпқой промушінінде өнер көрсетеді.

Жуырда ауданымызға Қазақстан Республикасының Журналистер және Жазушылар Одағының Түркістан облысы бойынша филиалдарының төрағалары Ғалымжан Елшібай мен Айдар Сейдазимдар бастаған делегация келді. Делегация құрамында елімізге және облысымызға танымал жас ақындар мен жазушылар да болды. Негізінен, екі бірдей Одақ басшысының Созақ жеріне сапары әуелі ауданымыздың әкімі Тұрысбеков Мұхит Сексенбайұлының шақыртуымен, кейін, әріптесіміз Майусова Нұржамал Әбілжанқызының ұйымдастыруымен жүзеге асқан болатын. Бұл делегацияның мақсаты: біріншіден, тектілерге тұрақ болған Теріскей жері мен сырлы Созақ елін аралап,

Қаңтар оқиғасы соның жарқын көрінісі. Егер, осы отыз жылдың ішінде бізде зиялы қауым болса, елдің егемен ел боламыз, еңселе мемлекет боламыз деген арманы ертегі боп, Ескі Қазақстанның есігінде жүрмес едік. Есі ауысып, ерен уақыттан соң есін жиған елге ұқсап: «Жаңа Қазақстанды; Екінші Республиканы; Ашық әрі Жариялы қоғамды құрамыз!». «Отыз жылда халқымыздың қазынасы 162 олигархтың қолында боп келіпті!» - деп айдан келгендей болып жүрмес едік! Жә, айтқанмен, аһылағанмен не пайда! Көпке дейін «Өкінішпен өтті ғой Махамбеттің көп күні» өлең жолдарының кейіпкері болуымызға тура келетін сияқты. Отыз жыл бейбітшілік болса болды деп, бейнет

Созаққа Одақ төрағалары келді

қиелі, әулиелі жерлерін аралап, зиярат ету еді. Екіншіден, Қазақстан Журналистер Одағы құрылғалы бері бірде –бір рет Созақ топырағына келіп, мұндағы шығармашылық өкілдерімен кездесу өткізбегенге ұқсайды. Міне, осы бір оқиғаның орынын толтыру және жаңадан құрылып жатқан қазақстандық қоғамға бір қатқымыз болсын деген ізгі ниеттен туған игі шара көрінеді. Сонымен, Созаққа Одақ келеді екен дегенді аудандық Журналистер Одағы мүшелеріне ортақ ватсап чаттан алдын- ала хабарланған біздер аудан әкімдігінің кіші мәжіліс залына жиналды. Облыстан және ауданнан келген шығармашылық өкілдерін, әр екі одақтың мүшелерін аудан әкімдігінің ішкі саясат бөлімінің басшысы мен қызметкерлері күтіп алып, тиісті орындарына жайғастырып жатты. Сонан соң барып, мәжіліс залына ауданымыздың басшысы Мұхит Сексенбайұлы мен Одақ басшылары Айдар Сейдазим және Ғалымжан Елшібайлар енді.

Аудан және Одақ басшылары жиылған көппен амандасып, хал-жағдай сұрасып алған соң, әуелгі боп сөз алған Нұржамал Маюсова одақ мүшелеріне келген меймандарды таныстырып, жиынның мақсатын екі ауыз сөзбен түсіндірді. Мұнан әрі сөз алған Мұхит Сексенбайұлы жалпы кездесуге қатысушылардың барлығына «Хош келіңіздер» деген мазмұндағы өзінің кіріспе сөзін арнады және әркім бергі тарихтан ой қозғап, алдағы екі сағатта өтетін рухани басқосуға бағыт- бағдар берді. Аудан басшысынан соң сөз алған Қазақстан Республикасы Жазушылар және Журналистер Одағының төрағалары Айдар Сейдазим мен Ғалымжан Елшібайлар бастаған жас ақын- жазушылар Созақ жерінен алған әсерлерімен бөлісіп, ел ішінде, облыста орын алып жатқан оқиғаларға ойысты. Әр екі одақтың да бүгінгі тыныс- тіршілігімен таныстырып, алдағы атқарар іс- жопарларымен бөлісті. Қаралы Қаңтар оқиғасынан соң ескінің бәрін Ескі Қазақстанның еншісіне қалдырып, жаңа болашаққа қадам басқан Жаңа Қазақстанды, Екінші Республиканы құруға ниеттенген жаңа қоғамды қалыптастыруға бірлесіп атсалысуға шақырды. Себебі, Жаңа Қазақстан, Екінші Республика деп айдар тағылып, бүтін бұқара үмітпен қараған ашық әрі жария қоғамды құруда шығармашылық өкілдерінен тұратын зиялы қауымның көтерер, алып жүрер жүгі оңай емес деп жатты. Жалпы, бұл бас қосу үлкен маңызға ие болды. Бұл басқосуды ұйымдастырғандарға да, ұйымдастыруды мақұлдағанға да мың алғыс. Барша әріптестерім сияқты, мен үшін де бұл кездесудің әсері мол еді.

Негізінен, бұл Одақтың Созаққа

алғаш аяқ басуы болса да ауданымыздың әкімі Мұхит Тұрысбековтың шығармашылық өкілдерін алғаш қабылдауы емес еді. Олай дейтінім, мұнан алдын да бірінші рет жаңадан ауданымызға басшы болып келгенінде, екінші рет ҚР Журналистер күніне орай аудандық ішкі саясат бөлімі ұйымдастырған басқосуларда біздерді, өңіріміздегі ақын- жазушылар мен жергілікті «Созақ үні» газетінің меншікті және штаттан тыс тілшілерін «Зиялы қауым» деп әспеттеп кездесулер өткізген-тін. Мұның өзі мынадай сананы тұрмыс билеген, материалдық мәселелер (түрлі әлеуметтік проблемалар) моральдық құндылықтардың алдына шығып кеткен заманда зиялы қауымды ұмытпаған, Жаңа Қазақстанды, ашық қоғамды құратын тұста шығармашылық адамдарының мойнына ерекше жүк, аманат артқысы келген аудан басшысының игі ни-

рын үш бірдей рет қабылдасын? Оның үстіне лайықты ма лайықсыз ба, әйтеуір әспеттеп «Зиялы Қауым» деп қабылдауын сіңіре алмадым. Олай дейтінім, Қазақ және Араб тілінің маманы ретінде мен «Зиялы» сөзінің асыл мағынасын, шет тілінен аударғандағы ұғымын білемін. Яғни, бұл «Зиялы Қауым» сөзі арабтың «Зия» (Нұр, Шуақ) деген сөзінен шығып келеді. Мысалға, Күн шығып, көкжиекке көтерілген соң толықтай айналасына шуағын шашып, әрі жарық әрі жылу төгеді емес пе? Міне, сол шуақты, сол нұрды арабтар «Зия» деп атайды. Ал осы сөзді көреген халқымыз әу баста қоғамға қалтқысыз қызметін жасаған, елі мен жері үшін жанын да малы мен арын да саудаға салған, басын бәйгеге тіккен, кешегі Алаш арыстарына айтқан. «Алаш зиялылары» деген атау да осы жерден кеп шығады. Жалпы, мұсылман түркі халықта-

етінен, ізгі амалынан хабар берсе керек-ті. Жалпы, бұл әр екі Одақтың да облыстағы төрағалары мен шығармашылық өкілдерінің бұл басқосуынан менің газеттегі, одақтағы әріптестерім дер уақытында әлеуметтік желілерде жарыса жазып, өздерінің алған әсерлерімен бөлісіп жатты. Ал мен бұл мақаланы жазу үшін ұзақ ойландым. Егер, мұны бір жаңалық ретінде жазайын десем, әріптестерімнің біршамасы жазып, елмен естеліктерімен бөлісіп қойды. Демек, бұл жерде тек естелік жазумен, алған әсерлеріммен бөлісумен болмайтынын ұқтым. Себебі, егер аудан әкімі Мұхит Сексенбайұлы бір емес үш рет қатарынан шығармашылық адамдарының басын қосып, оған «Зиялы қауыммен кездесу» деп айдар тағып жатса, демек, оның астарында үлкен бір мағына жатуы тиіс меніңше! Әйтпесе, ауданымызға басшы болып келген ұлдың бас-аяғы тоғыз айдың ішінде, тоқсан сайын шығармашылық өкілдерін қабылдауында бір астар жатуы әбден тиіс дүние. Өйткені, осы тоғыз айдың ішінде барлық сала мамандарымен, күллі қоғам өкілдерімен бір реттік қана қабылдау өткізген басшы неден шығармашылық адамда-

рында, оның ішінде қазақ халқында зиялы қауым әр заманда, әрбір қоғамда болған. Мұны тарих, шежіре кітаптарынан аңғару анша қиын емес. Қалай мақстансақ та жарасады.

Бірақ, бұл сөзді бұл заманда, бүгінгі қоғамда қолдануымыз қаншалықты орынды? Дұрыс, кешегі хандары мен билері, батырлары мен бектері, ақындары мен жыраулары, алаштықтар секілді арыстары бар қоғамға бұл айдарды қалай телісек те жарасар еді. Тіпті, кешегі Кеңес заманында тәрбие алған ақын- жазушыларымызға да бұл сөзді ішінара қиюға болады. Неге ішінара? Өйткені, біз де шынайы «Зиялы Қауым» болса, Желтоқсан жаңғырығы орын алмас, жастарымыз да мұздай жер жастанып, соққыға жығылмас еді. Қайта керісінше, сол тоқсаныншы жылдардың зиялы қауымы деп, бәлкім сол Қайрат, Сәбира мен Ләззат секілді елінің егемендігі үшін құрбан болған, айдауға түсіп, арашасы таппаған жастарды айтуға болады. Мен онан беріде зиялы қауым көрмедім. Керісінше, зиялы қауым деген шапанды жамылған зиянды қауымды көрдім. Кешегі, Қанды

кешіп келген халқымыз мұнан әрі өтірікке, асыра сілтеу мен мақтауға, шығырынан шыққан сыбайлас- жемқорлыққа т.б қорлықтарға төзбейтінін Қаңтар оқиғасы кезінде ашық айтып, білдірді. «Ұра берсе, қорқақ та батыр болады» дегенге билік те бірінші рет сенді. «Жуанның жіңішкеріп, жіңішкенің де үзілетіні» болатынын ұқты. Бас сап саяси реформалар жасауға кірісті. Міне, тоғыз ай болды, саяси реформалар ағысы әсте толстамады! Жалғаса да беретін секілді. Мұны кешегі, Қыркүйектің 1 дегі Президент Жолдауынан ұқтық. Әлі бұл айдың 15 болған жоқ, түрлі деңгейдегі саяси партиялардың, қоғамдық ұйымдардың қозғалысы басталып кетті. Елдің ойы сан- саққа жүгіріп кетті! Міне, нақ осы кезде әлгі, әзірше зиянсыз болса да «Зиялы» атауына лайық қоймаған қауымның елі мен жері, жаны мен ары және малы үшін басын бәйгеге тігуі тиіс. Қаралы Қаңтардың қанды қырғынын өз мақсаттарына шешпек болған қанды қол қауымның қитұрқы әрекетіне, сұрқия саясатына алданып, малданып қалмай, бұқара мен биліктің арасына алтын көпір болып, мемлекетіміздің тұтастығын, еліміздің егемендігін сақтап қалуға халықты жұмылдыратын кез, осы кез. Ол үшін әрине, барлығымызға сабырлы, салмақты әрі салқын қанды болу жарасады. Әйтпесе, Сабырлы жетер мұратқа, сабырсыз қалар ұятқа» деп, сабырсыздықтың соңы немен тынатыны баршаға белгілі. Осы ретте, Созақтың Одақ мүшелерінің, барша шығармашылық адамдарының бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып, бұқара халықтың, билік басындағы Президенттің және аудан басшысының үмітін үрлеп, сенімін ақтап, қоғамға қалтқысыз қызмет етуіне үлкен мүмкіндік туып отыр. Бір нәрсе анық, тек, қоғамына қызмет еткен буын ғана қауымының құрметіне лайық. Әйтпесе, біздің қоғамда бүгінде зиянды лар да зиянсыздар да табылады, алайда, зиялыларды табу қиынның қиыны боп тұр. Ендеше, баршаңызды, алдыңғы буын аталар мен ағаларымызды, кейінгі буын жастарымызды еліміз үшін, өңіріміз үшін еңбек етуге, Президентіміздің Жолдауына тек сөз жүзінде ғана емес, іс жүзінде де қолдау білдіруге шақырамын! Ардақты Пайғамбарымыз: «Менің үмметтім жиналса, тек жақсылықтың үстіне жиналады» дегенінде, біздің зиянсыз қауымның жиналып бас қосулары тек әлеуметтік желілерге жазып мақтану үшін емес, Қазақтың, Созақтың жарқын болашағы, Жаңа Қазақстан үшін болуы тиіс!

Данияр БЕК.

